

Af Mette Kingod, kommunikationsmedarbejder
Foto: Adobe Stock

Fællesskabets muskler kan beskytte grundvand

Nye fællesskaber med parter, der normalt ikke har noget til fælles, kan sikre grundvandet og naturen og hjælpe den næste generation af landmænd.

"Andelsbevægelsen og forenings-Danmark er det fællesskab, som har præget og udviklet vores samfund i 150 år og er den stærkeste sammenhængskraft, vi har. Det fællesskab er en kraftfuld model, som kan arbejde til gavn for grundvandet, naturen og landbrugsproduktionen. Det er på høje tid, at der sker konkrete aktiviteter", siger Kim Qvist.

Kim Qvist er direktør i Danmarks Økologiske Jordbrugsfond, som har udviklet et økonomisk koncept, der baserer sig på andelstanken. Gennem salg af aktier skaffer man penge til at opkøbe landbrugsjord og forpagte den til økologiske landmænd.

"For 100 år siden fik vi en jordreform, som medførte, at vi fik en masse enkeltmandsejede landbrug. I dag har vi brug for en ny reform, hvor vi går fra enkeltmandseje til fælleseje af landbrugsjorden. I de nye fællesskaber kan vi udrette noget helt konkret og udvikle nye metoder og produkter".

"Det siger sig selv, at landbruget skal med i fællesskabet, men også kapitalstærke pensionselskaber, virksomheder, der kan bruge konceptet i deres CSR-strategi og fonde skal være med. Det samme skal stat, kommune, vandværker og forbrugere".

"Jeg tror på, at der sker noget, når presset vokser nede fra. Tag f.eks. Greta Thunberg, som har skubbet til klimabevægelsen. Her i Danmark kan vi skubbe til pensionselskaber og fonde, for at få vores pensionsopsparinger til at virke for grønne og klimavenlige foretagender".

"Det er på høje tid, at landbruget begynder at tænke i løsninger, der læner sig op ad tidens dagsordener om rent drikkevand og klimavenlige og lokalt producerede fødevarer. Forestil dig en milliard købestærke kinesere, der forlanger økologisk producerede fødevarer, så kan det gå hen og blive en rigtig god forretning samtidig".

Flere værktøjer i kassen

"Meget landbrugsjord er klar til generationsskifte, men meget af landbruget er belånt til op over skorstenene, hvilket gør det svært for yngre landmænd at skaffe penge til at overtage jorden. En anden udfordring er, at den konventionelle landbrugsproduktion ikke tager det nødvendige hensyn til vores natur og grundvand".

Kim Qvist mener, at værktøjskassen har brug for nye modeller og tanker, som bl.a. kan beskytte grundvandet. Et af de værktøjer, vi bruger i dag, er frivillige

Baggrund og beregning

I Danmark er der 300.000 hektar jord, der ligger lige oven på vores grundvandsmagasiner. Fratrækkes skov, overdrev, by og erhvervszoner, kommer vi ned på ca. 200.000 hektar landbrugsjord, som skal beskyttes mod nedsivning af pesticider. I dag bliver kun 12 procent af landbrugsjorden dyrket økologisk. Ved udgangen af 2024, håber fonden på, at der er investeret i omkring 1.800 hektar jord, hvoraf mindst 25 procent ligger i vandindvindingsområder.

Landbruget har samlet set en gæld på ca. 280 mia. kr., og typisk har landmændene enten belånt eller købt deres jord alt for dyrt. Den Økologiske Jordbrugsfond tager 4,5 procent i afkast af den jord, der investeres i. Grænsen er sat her, fordi landmandens indtjeningsgrad sjældent er mere end 5 procent. På den måde hjælper fonden landmanden med at drive sit landbrug rentabelt.

Kilde: Danmarks Økologisk Jordbrugsfond

Økologisk Landsforening er medarrangør af konferencen "Fremtidens drikkevandsbeskyttelse", som finder sted 5. november. Du kan læse mere om konferencen på side 9.

aftaler med tinglyste deklARATIONER, der giver landmanden kompensation for at lade være med at bruge sprøjtemidler eller kunstgødning.

”Problemet er bare, at når vi giver en landmand 50.000 kr. i kompensation for 1 hektar jord, så forbedrer det ikke hans situation, for han har alt for meget gæld i jorden. Kompensationerne er for lave i forhold til gælden, og bank og realkredit vil jo have deres del af kagen. Det er en af årsagerne til, at landmændene er tilbageholdende med at indgå frivillige aftaler til gavn for grundvand og natur. De frygter, at de får forringet deres produktionsevne”.

Fællesskabets samlede muskler i spil

Danmarks Økologiske Jordbrugsfond råder via datterselskabet Dansk Økojord A/S over en aktiekapital på 30 mio. kr., og kan låne en tredjedel mere i realkreditsystemet. Med 90 mio. kr. kan fonden

opkøbe ca. 700 hektar landbrugsjord og forpagte til økologisk drift.

”Indtil videre har 730 tegnet aktier, hvilket betyder, at fonden har brugt 65.000.000 kr. på at opkøbe 550 hektar jord. Det er både fritids- og fuldtidslandmænd, som skal leve af deres landbrug, der er med i ordningen. Men vi mangler de store og driftige landmænd for at konceptet for alvor ændrer på tingene”.

Hvad gør I for at få fat i dem?

”Vi har ekstra fokus på at opkøbe arealer, hvor der er drikkevandsproduktion lige under – altså indvindingsoplande. Vi vil værne om det privilegie, som grundvandsressourcerne er, så vi ikke giver nye pesticidforureninger videre til de næste generationer”, slutter Kim Qvist.

Kim Qvist

Kim Qvist er direktør i Danmarks Økologiske Jordbrugsfond og Dansk Økojord A/S og tidligere bestyrelsesmedlem og næstformand i Økologisk Landsforening.

Du kan læse mere om fondens arbejde og resultater på: jordbrugsfond.dk

Fotograf Sille H. Quist Duus

Affugtning
Sommer og vinter

Slut med sommerens svedende rør i alle vandværker

Slut med vinterens høje luftfugtighed og kondens på vægge og lofter i vandværker med åbne filterbassiner

Specialfirma for fugtstyring

Vi har installeret mere end 1200 affugtere i danske vandværker

FUGT KONTROL
...vi sikrer dine værdier

Charlottevej 2 · 4270 Høng · Tlf. 5885 1008
e-mail: info@fugtkontrol.dk · www.fugtkontrol.dk
Affugtning · Befugtning · Fugtstyring · Klima anlæg